Ghete Adidas şi piane Steinway autografiate Lang Lang

(Costin Popa – 2 noiembrie 2009)

Este marea vedetă a pianisticii mondiale. La 27 de ani, chinezul înseamnă mai mult decât un virtuoz al clapelor. O industrie a marketingului. A vânzării de imagine. Firmele faimoase îl curtează. Adidas a produs pantofii de sport „Lang Lang", imediat ce preferinţa tânărului pentru jogging sau jocul de baschet a devenit notorie. Nu a ezitat să-i poarte, nonconformist şi natural, pe străzi, în zilele recentului festival de la Verbier.

Senzaţie! Renumitul producător Steinway i-a imprimat efigia pe piane. Oare legendarii Horowitz, Rubinstein sau Benedetti-Michelangeli au avut chipurile imortalizate pe instrumentele lor? Mi-e teamă că nu, chiar dacă unor Vladimir Horowitz şi Arturo Benedetti-Michelangeli li se transportau pianele proprii, oriunde cântau.

Stilouri Mont Blanc, ceasuri de lux se adaugă produselor pe care le mediatizează Lang Lang. Ultima ofertă, anunţată pe website-ul oficial, este – deh, vine iarna! – un fular de mătase albastru „regal" cu negru, cu imaginile unor piane şi, bineînţeles, nelipsitul autograf. Costă 150 de dolari! Ieşim din criză cu Lang Lang?

Recent a făcut o vizită la clubul de fotbal Ajax Amsterdam, a dat câteva pase în teren, a executat o lovitură de la 11 m având-o în poartă pe vedeta Stekelenburg şi a primit tricoul cu nr.10, inscripţionat – putea fi altfel? – „Lang Lang".

Ce mai, la numai 27 de ani, este o industrie mondială. Pe care ştie s-o reprezinte cu brio. Nu numai prin reclamele pe care le promovează şi de pe urma cărora câştigă sume fabuloase, ci chiar prin propriul look modern sau prin felul de a se prezenta la pian. Arborează deseori coafura „cu ţepi" iar acordurile de forţă ale pianului îl găsesc cu mâinile şi capul avântate semeţ spre înălţimi, ca un învingător. Ceea ce şi este! Indubitabil, chiar când cântă, Lang Lang ştie să-şi vândă bine marfa.

Am... cercetat-o atent la „Septembre Musical", Festivalul de Muzică Clasică Montreux-Vevey – ediţia 2009, în **Concertul pentru pian şi orchestră nr.2 în fa minor, op.21** de Chopin.

Pianistică suverană

Calitate înaltă! Tehnică impecabilă! Multe rezultate fabuloase! Pianistică suverană! Lang Lang este maestrul mângâierii claviaturii şi pulverizează sunetul în eter ca o boare, după ce o perdea diafană fusese ţesută cu ireală transparenţă. Partea secundă, **Larghetto**, a respirat aburii visării, care ne-au impregnat spiritul pentru mult timp după aceea. Se simte, Lang Lang caută şi în celelalte mişcări asemenea pagini intens poetice, le plămădeşte cu aceeaşi minuţiozitate şi parcă ostoieşte forţa cu care ar trebui să înzestreze alte secvenţe. Într-adevăr, priveşte mai rece prima secţiune, **Maestoso** şi doar o survolează pe a treia, **Allegro vivace**, fără să-i exploreze profunzimile. Nu-i motiv de îngrijorare. Pentru un tânăr, urmează perioada de acumulări, de filtrare a virtuozităţii prin prisma introspecţiilor filosofice, de maturizare a demersului artistic. Privită acum în ansamblu,

citirea partiturii a fost o abordare de sorginte cvasi-impresionistă a unui opus pulsând de romantism. Şi, ca să nu uităm ce dăruit este broderiei, fineţei sonore, ne-a oferit – ca bis – un **Preludiu** chopinian. **Magic Lang Lang**!

A fost acompaniat cu multă atenţie şi potrivire stilistică de Capela de Stat din Dresda, dirijată de Fabio Luisi, ansamblu care s-a dezlănţuit apoi în **Simfonia Alpilor**, op.64 de Richard Strauss.

Forţă descriptivă

Amplul poem, succesiune a imaginilor unei zile petrecute de compozitor în plină natură bavareză, a fost redat cu o coloristică pregnantă. A fost chiar promenada, plimbarea prin codru din primele clipe ale unei dimineţi înroşite de răsăritul soarelui, până la apus, la reinstalarea întunericului... ascultând vuietul cascadelor, traversând pajişti înflorite, admirând gheţari monumentali, prin valuri de ceaţă, adulmecând calmul dinaintea furtunii şi rezistând dezlănţuirilor ei. Răzbat gânduri şi viziuni, meditaţii triste şi melancolice asupra măreţiei şi misterelor Alpilor. Există în scriitura straussiană o mare forţă descriptivă, picturală, pe care Fabio Luisi a simţit-o şi a admirat-o fără rezerve. S-a identificat cu ea, însoţind exuberanţa latină cu contemplaţia adâncă.

În orchestra de mari dimensiuni, aşa cum a fost impusă de compozitor, pachetul omogen al violinelor, violelor, violoncelelor şi başilor a asigurat respiraţia amplă şi supleţea iar suflătorii – cornii, în special – s-au distins prin acurateţe, prin preciziune. De fapt, toţi instrumentiştii, de la corzi la lemne, de la alămuri la. orgă au fost pânzele pe care penelul dirijorului a zugrăvit lumini şi clar-obscururi, tuşe groase sau străvezii. Masivitatea şi monumentalitatea sonoră s-au împletit cu subtila şi rafinata evidenţiere a motivelor, făcând din tălmăcirea oferită de Capela de Stat din Dresda şi directorul ei muzical, Fabio Luisi, o memorabilă oră de muzică în 22 de plastice episoade.

Întâlnire cu un manager de excepţie

Concertul susţinut de Staatskapelle Dresden la Auditorium Stravinsky a fost a doua serată a Festivalului Montreux-Vevey. Inaugurarea avusese loc cu Orchestre de la Suisse Romande, dirijată de Marek Janowski (CULTURA, nr.38, 24 septembrie 2009). Ambele au prefaţat, la înalte cote valorice, seria manifestărilor din acest an. Printre invitaţi, Orchestra de Cameră din Basel, Orchestra Tonhalle Zürich, Orchestra de Cameră din Lausanne (dirijată nu de vechea noastră cunoştinţă Christian Zacharias, ci de Jesus López Cobos, care a acompaniat finaliştii Concursului de Pian „Clara Haskil"), Royal Philharmonic Orchestra (bagheta a aparţinut lui Charles Dutoit şi a marcat debutul parteneriatului dintre celebra orchestră londoneză şi festival, alături de soliştii zilei Martha Argerich şi Leonidas Kavakos), Orchestra Colegiului din Geneva, BBC Symphony Orchestra (condusă de câştigătorul Concursului de dirijat de la Besançon).

Marilor orchestre li s-au adăugat recitalişti de forţă ca pianistul Ivo Pogorelich sau ansambluri camerale de renume, precum Cvartetul Navarra. Desigur, şi nume de tineri instrumentişti în curs de afirmare, selectaţi cu mare rigurozitate de managementul festivalului, în fruntea căruia se află dl. Tobias Richter. Fiu al celebrului dirijor şi interpret bachian de excepţie, Karl Richter, Tobias Richter îndeplineşte dubla funcţie de director al Festivalului Montreux-Vevey şi al Operei din Geneva. L-am întâlnit la Montreux şi, pentru dialog, am preferat să mă refer la calitatea sa de şef de teatru liric.

Costin Popa: Stimate domnule Richter, conduceţi de puţină vreme şi Opera din Geneva. Cum gândiţi viitorul acesteia?
Tobias Richter: Grand Théâtre de Genève a fost întotdeauna important pe plan internaţional şi aş dori ca acest lucru să se dezvolte, întrucât sunt foarte multe lucrări valoroase care nu s-au reprezentat încă la noi. Am discutat acest lucru cu dirijorii invitaţi şi mă bucur că aceştia îmi împărtăşesc opiniile. Ştiţi, nu sunt un începător.

Am o biografie artistică, deci pot lua decizii în acest sens. Doresc ca proiectele de la Geneva să fie bazate pe experienţa mea şi să umplu golurile din trecut. Îmi propun ca în fiecare stagiune să avem o operă contemporană, definită prin faptul că autorul ei este în viaţă. Există la Geneva un ansamblu înclinat către asemenea lucrări. Însă nu urmăresc premierele absolute. Cred că este mai interesant şi pentru noi, şi pentru compozitori, să se facă o a doua sau a treia producţie. Deci voi menţine programul de 2-3 premiere tradiţionale pe stagiune şi voi adăuga cel puţin un opus contemporan. Anul acesta suntem concentraţi pe reluarea spectacolului cu **Parsifal**; în 2010 probabil nu vom avea nicio operă de Wagner... mă gândeam totuşi la un **Ring** dar nu vreau ca în fiecare stagiune să alegem aceiaşi compozitori, trebuie să existe variaţie.

C. P.: Maestrul Marek Janovski a dirijat şi a înregistrat Ring-ul wagnerian...

T. R.: Dânsul este directorul artistic al orchestrei Suisse Romande, ansamblu care cântă şi în fosa noastră, dar a decis, de cum a venit la Geneva, să nu dirijeze operă. Doreşte să aibă maxima satisfacţie artistică cu o orchestră mare, pe care nu o putem amplasa în teatru, din cauza spaţiului insuficient. Maestrul Janovski mi-a spus că a dirijat aproape totul în operă şi nu doreşte să se repete. Totuşi, voi insista şi la fiecare 6 luni îi voi propune un proiect pe care nu l-a mai făcut – totuşi – înainte. Rămâne de văzut cât timp va rezista în a-şi menţine opinia.

C. P.: La Toulouse a avut o nouă montare cu Oedipe de Enescu semnată de Nicolas Joël. Există zvonuri că se va face o nouă producţie sau aceeaşi şi la Opéra Bastille, unde Joël este director general. Dumneavoastră v-aţi gândit vreodată la Oedipe?

T. R.: Să fiu sincer, nu este în planurile mele. Dar ele nu sunt finale. Pentru că am o relaţie foarte bună cu Nicolas Joël, dacă există şansa să primesc o propunere de coproducţie care să aibă sens şi din punct de vedere al contextului dramaturgic, voi fi foarte interesat. Cred că opera lui Enescu nu a fost niciodată cântată la Geneva, deci ar putea fi un proiect atractiv; am planurile făcute până în 2012, aşa că poate după aceea.

C. P.: Câte din premierele de la Grand Théâtre de Genève sunt coproducţii?

T. R.: Aproape jumătate din ele. Este foarte avantajos.

C. P.: Se întăresc şi legăturile cu alte teatre...

T. R.: Desigur, mai ales când ai afinitate cu acele producţii. Mai este şi vorba despre dimensiuni. Nu au sens coproducţiile dintre teatre de mărime foarte diferită, se consumă multă energie şi bani pentru adaptări. Pe viitor trebuie să extindem colaborarea şi îmi pare rău că încă nu avem contacte în România. Trebuie găsite noi parteneriate, cel puţin pentru următorii ani.

C. P.: În zilele noastre, lucrul cu regizorii este întotdeauna o provocare. Cum credeţi că vă veţi descurca cu cei incomozi?

T. R.: Există un criteriu pe care îl consider foarte important: trebuie să invităm regizori care-şi cunosc meseria, nu neapărat persoane în vârstă dar regizori care pot citi partitura, care cunosc muzica, care ştiu să lucreze cu ansamblurile, cu artiştii. Nu ţin neapărat să aduc persoane care derulează proiecte crossover şi provin, de exemplu, din cinema. La Grand Théâtre de Genève aş dori să formez un grup de profesionişti de marcă. Nu sunt grăbit, trebuie să aştept puţin înainte de a alege. Nici maestrul Janowski nu doreşte să compromită muzica prin ceea ce vede în teatru, ca regie. Este opţiunea dânsului şi o respect. Avem relaţii foarte bune între noi.